

'מספרים בכירים' תא"ל צבי אורבך

פרטי הקצין המתעד: סרן לירון מלכה.

תאריך הראיון : 11.5.2015

תפקיד אחרון: ראש מנת"ק

תאריך פרישה: 30.4.1981

פתיחה:

פרויקט "בכירי החיל מספרים" מביא את סיפורו של חיל החימוש במרוצות השנים דרך עיניהם של מפקדי החיל לדורותיהם. סיפור זה שזור עם הקמתו של צה"ל, התפתחותו דרך האתגרים המבצעיים הייחודיים בהם עסקו מפקדי החיל ביניהם תא"ל צבי אורבך.

רקע כללי:

תא"ל צבי אורבך נולד בקראקוב שבפולין בשנת 1934, בשנת 1939 ברח עם משפחתו לברית המועצות בעקבות מלחמת עולם שנייה. בשנת 1950 עלה לארץ ישראל ונקלט בכפר הנוער בן שמן. עם סיום התיכון בשנת 1953 התקבל צבי לעתודה האקדמית ובשל כך עבר טירונות בצה"ל. בשנים 1953-1957 למד לימודי הנדסת מכונות בטכניון שבחיפה וסיים בהצטיינות, לפיכך, את שירותו הצבאי העביר כקצין מהנדס בחיל החימוש. בשנת 1968 סיים צבי תואר שני בהנדסת מכונות בטכניון. בשנת 1969 קיבל פרס ביטחון ישראל על פיתוח מערכת נשק. בתפקידו האחרון 1977-1981 מונה לראש מנת"ק ולאחר תפקיד זה פרש מצה"ל. לאחר פרישתו שימש כסמנכ"ל בתעשייה הצבאית ואף יזם והיה ממונה על פרויקטים ותחומים חדשים של מערכות נשק לצה"ל ולייצוא. צבי היווה חלק אינטגרלי בכל הנוגע לפיתוח, ייצור, שיווק של נשק, רק"מ, מערכות אלקטרוניות ושימש כדירקטור בחברות עשות ופלאודנט. עם פרישתו מתע"ש בשנת 2003 החל ליעץ למערכת הביטחון, למפעלים ולחברות. צבי נשוי באושר לעדנה ויש להם 3 ילדים ו-8 נכדים.

מסלול צבאי:

צבי התגייס ביולי 1953 לעתודה אקדמית ולאחר סיום הטירונות יצא ללימודי הנדסה בטכניון במשך 4 שנים. במהלך הלימודים עבר קורס מ"כים בשנת 1954 וקורס קצינים ב-1955.

לאחר סיום התואר בשנת 1957 הוצב צבי בתפקיד קצין מדור בתחום רכב ובהמשך ביצע מספר רב של תפקידים כגון: רמ"ד אחזקה, רמ"ד ניווד טילים, ראש צוות פיתוח של מערכת נשק-מכמ"ת 160 - פרויקט שזיכה את הצוות בראשותו בפרס בטחון ישראל

בשנת 1967 הקים צבי את ענף הרכב בצה"ל ועמד בראשו (בדרגת סא"ל). במסגרת תפקיד זה קידם צבי נושאים רבים גם בתחום הרק"מ (מלבד טנקים) כמו עבירות, דיזליזציה של זחל"מים ומשאיות, פיתוח נגמ"ש, קליטת רכב ורק"ם שלל המלחמה. כולל נגמ"שי M113

התאמתם והטמעתם, תכנון רכב הבט"ש נגד מיקוש, התאמה למבצעים שונים כגון הנחתה מהים ומהאוויר, בניית ציוד ל צליחת התעלה שהוכיח עצמו במלחמת יום הכיפורים.

בשנת 1973 קודם צבי לדרגת אל"מ ומונה לסגן טכני של קצין החימוש הראשי, במסגרת תפקיד זה היה אחראי על כל הפעילות הטכנית של החייל(פיתוח, ייצור, רכש, תחזוקה של כל אמצעי הלחימה והסיוע ללחימה של כוחות היבשה). הגוף הטכני שבראשו עמד כלל מעל 10 ענפים טכניים וכן יחידת הניסויים והבחינה. במסגרת תפקידו היה אחראי על כ- 700 מהנדסים ואקדמאים, קידום המקצועי, שיבוץ וכו'. כמו כן מיון והכוונה להכשרה אקדמית של קצינים ונגדים מוכשרים של החייל.

הפעילות המרכזית בתקופה זו התמקדה בכל הקשור למלחמת יוה"כ ובנייתו מחדש של צה"ל לפי הלקחים ע"י פיתוח, החזרה לכשירות, רכש של אמל"ח חדיש ומגוון, השבחות של הקיים קליטה והתאמה של שלל וכו', חיל החימוש נכנס למגוון רחב של ציוד לחימה חדש: טילים, רקטות, בקרת אש, ראיית לילה ועוד.

לאחר 4 שנים בתפקיד זה בשנת 1977 קיבל צבי את דרגת התא"ל ומונה לראש מנת"ק, בתפקיד זה היה אמון צבי על פרויקט טנק המרכבה בתקופתו הקריטית של חבלי לידה (פיתוח, תשתית תעשייתית, ייצור סדרתי, תחזוקה, תקציבים, חוזים, קליטה במערך השריון וכו'...). בתקופתו של צבי יוצב קו הייצור הסדרתי של מרכבה 1, סופקו ונקלטו במערך השריון שני הגדודים הראשונים, הוחל בייצור מרכבה 2 וגובשו קונספטים ראשונים למרכבה 3. כמוכן נערכו פרויקטים שונים של רק"ם ייעודי, מערכות בק"ש וראייה תרמית, הנעה ע"י טורבינה ועוד.

הערכים המרכזיים של חיל החימוש בעיניו של תא"ל צבי אורבך:

הערך המרכזי שעליו צבי שם דגש והוא המשפיע על כלל הערכים כולם בעיניו הינו מקצוענות טכנולוגית של החייל בכלל הדרגים החל מיחידות הפיתוח, מתן האחזקה לצל"מ וטיפול כוח האדם. זאת מעבר לערך החשוב של חדשנות, יזמות ודבקות במטרה.

אתגרים מרכזיים בתקופת השירות:

האתגר המרכזי עימו נאלץ להתמודד צבי היה אבטחת האיכות והזמינות של כל אמצעי הלחימה והציוד המסייע ביבשה כדי שיאפשרו לכוחות השדה לבצע מיטבית את משימותיהם במלחמה, במבצעים, בשגרת בט"ש ובאימונים. לצורך כך, במסגרת תפקידו השונים היה עליו ליזום ולנהל פרויקטים של פיתוח, רכש, השבחה ולמצוא פתרונות שונים ומגוונים לבעיות אשר צצו בשטח.

אתגר נוסף חשוב ביותר היה חינוך דורות של המהנדסים והטכנאים שיתנו פתרונות ומענה יצירתי בכל זמן ומקום. לאורך כל שיחתנו צבי חזר והדגיש את נושא חינוך הדורות הבאים מספר פעמים מתוך ראייה שכוח אדם מקצועי יעצים את הצבא ויעניק לו יכולות אדירות. כמו כן צבי העניק דגש רב שההכשרות אשר הועברו בבה"ד לחניכים יתאימו לתנאי השטח עימם יאלצו להתמודד בעתיד במסגרת תפקידם.

תרומת חיל החימוש לביטחון מדינת ישראל בתקופת כהונתו של תא"ל צבי אורבך:

צבי ציין כי לחיל החימוש בתקופתו הייתה תרומה קריטית ומכרעת בבניית הכוח ע"י פיתוח רכש והשבחה של אמל"ח, בתהליך הניוד של היחידות המסתערות והמסייעות, מערכת התחזוקה שאפשרה, ע"י איכות וזמינות, ביצוע מיטבי של משימות הדרג הלוחם ובמתן פתרונות מהירים, תוך כדי לחימה ופיתוח אמצעים פורצי דרך בזמן קצר ובתקציב דל.

תרומה מכרעת נוספת ש לחיל החימוש בתקופתו הייתה גם בשיתוף הפעולה הפורה עם הכוחות המבצעיים בגיבוש תורת לחימה, הדרישות מבצעיות, ניסויים וכיו"ב. חיל החימוש תרם רבות לתעשייה הביטחונית והאחרת בארץ. זאת ע"י קביעת תהליכים טכנולוגיים ברורים, סטנדרטים גבוהים של איכות, השקעות בתשתית הייצורית ושילוב של משוחררי החייל בתעשייה. שיתוף הפעולה של התעשייה עם החייל מניב גם פירות בייצוא למדינות אחרות.

אירוע מכונן במהלך השירות:

1973 מלחמת יום הכיפורים – ההשפעה של מלחמה זו על החיל הייתה אדירה: תוך הלחימה בוצעו תהליכים מזורזים ומאולתרים בכל דרגי החייל לפתרון של בעיות טכניות, פגיעות מבצעיות, תאונות, חוסרים וגם התמודדות עם אמל"ח מפתיע של האויב, החיל למד לעבוד בתנאים לא תנאים ולהעשיר את היחידות תוך הלחימה בצידוד לחימה שאבד או שנפגע.

הופקו לקחים לגבי הדרישות המבצעיות והטכניות לקראת ההצטיידות/רכש, ההחזרה המזורזת לכשירות והארגון של "צבא חדש". הושם דגש חזק על מיגון הלוחמים, פתרון בעיית הימ"חים (אחי), פיתוח של עוצמת אש ארוכת טווח ומדויקת, לימוד ויישום של טכנולוגיות חדשות, הכשרה מקצועית של אנשי החייל-נוספו עשרות מקצועות

תרומתו הייחודית של חיל החימוש עבור תא"ל צבי אורבך:

החיל העניק לצבי סיפוק רב מעצם העשייה ומהאפשרות שניתנה לו להניע אנשים טובים להישגים שהאדירו את המוניטין של חיל החימוש. הקשר ההדוק שממשיך עם החייל מעניק לצבי תחושה טובה בראותו את ההתפתחות של הדורות הבאים ממשיכי המסורת

המקצועית.

חיל החימוש תרם לצבי רבות לא רק בעת שירותו הצבאי אלא גם לאחר שחרורו ותפקידו כסמנכ"ל בתעשייה הצבאית.

מהם המאפיינים הייחודיים של חיל החימוש בעיניי תא"ל צבי אורבך:

רב גוניות - של הציוד בצבא היבשה והטכנולוגיות ההולכות ומשתכללות עם השנים ואנו בתור חיל טכנולוגי צריכים לתת מענה למגוון העצום שבאחריותנו. רבגוניות של הפעילות: מחקר ופיתוח, רכש, ייצור השבחות ואחזקה בכל הדרגים. הקשר ההדוק והשוטף עם הכוחות בשטח - בדרגים השונים והאמון וההערכה שהחייל זוכה לקבל מכל הגורמים יוצר שיתוף הפעולה פורה עם התעשייה על כל גווניה.

פעילות "בגיל הזהב":

חשוב היה לי להכניס לקראת סיום הפרויקט את פעילותו הרבה של צבי לאחר פרישתו מתע"ש בשנת 2003 ועד היום. צבי בימים אלו עדיין מייעץ רבות למשרד הביטחון, בנוסף צבי מתנדב מקומות מיוחדים כמו: המכון הלאומי לשיקום נפגעי ראש, "צוות" – ארגון גמלאי צה"ל, מערכת "מופ בטחוני בעולם" – ליקוט ועיבוד פרסומים על טכנולוגיה צבאית בעולם, חבר בעמותת השריון. צבי פעיל גם בעמותות וארגונים נוספים: המכון למחקרי בטחון לאומי, עמותת הישראלית להיסטוריה צבאית, המועצה לשלום ובטחון וועדות שונות במערכת הביטחון, עמותת חיל החימוש, עמותת בוגרי הטכניון ועוד עמותות רבות ואחרות. על פעילותו הוענק לו גם התואר יקיר העיר גבעתיים.

לסיכום,

נפלה בחלקי זכות גדולה לקחת חלק בתיעוד סיפור חייו של תא"ל צבי אורבך. זכיתי להכיר אדם רב פעלים שכל חייו תרם למערכת הביטחון ולמדינת ישראל באהבה רבה.

תמונה עדכנית:

